

An aerial photograph of a coastal town and harbor. The harbor is filled with numerous sailboats of various colors. The town is built on a peninsula with some buildings and a parking lot. The sea is a deep blue, and the sky is a lighter blue with some clouds. The overall scene is peaceful and scenic.

UHI

Plana Gàidhlig

2023-2026

Na bun-gheallaidhean againn

1. Teagasg, ionnsachadh, rannsachadh is iomlaid eòlais

A bhith a' neartachadh àite is faicsinneachd na Gàidhlig agus am feum a nithear dhith ann am bun-ghnothach teagaisg, ionnsachaidh, rannsachaidh is iomlaid eòlais UHI, a' gabhail a-steach dealas a bhith a' dol an co-luadar gu for-ghnìomhach ris na coimhearsnachdan Gàidhlig traidiseanta.

Raon ri a leasachadh: teagasg, ionnsachadh is leasachadh a' churraicealaim

Toradh: Àrdachadh an àireamh luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig aig a h-uile h-ìre ann an UHI

Prìomh thargaidean:

- + Meudachadh o bhliadhna gu bliadhna an àireamh luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig aig a h-uile h-ìre.
- + Meudachadh o bhliadhna gu bliadhna an àireamh nan oileanach a tha ag ionnsachadh airson theisteanasan ann am foghlam tòiseachail do luchd-teagaisg tro mheadhan na Gàidhlig.
- + Meudachadh o bhliadhna gu bliadhna an àireamh nan oileanach a tha ag ionnsachadh airson theisteanasan leasachaidh dhreuchdail leantainnich ann am foghlam tro mheadhan na Gàidhlig.

Ceanglaichean ris na h-amasan àrd-ìre mar a chaidh aontachadh le Bòrd na Gàidhlig:

- + Cuideachadh le bhith a' toirt fàs air cleachdadh na Gàidhlig taobh a-staigh UHI agus tarsainn ar com-pàirteachais ann an suidheachaidhean foirmeil agus neo-fhoirmeil.
- + A bhith a' brosnachadh barrachd luchd-ionnsachaidh ann an raon-obrachaidh UHI a bhith a' leantainn chùrsaichean Gàidhlig a tha ri am faighinn air feadh chom-pàirteachas UHI.
- + Meudachadh a thoirt air farsaingeachd is so-fhaotainneachd nam modalan agus nan cùrsaichean a thathar a' tabhann tro mheadhan na Gàidhlig, cho math ri àireamh nan daoine a tha gan leantainn, feuch am bi barrachd de luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig ann aig gach ìre sa chom-pàirteachas acadaimigeach.
- + Fios agus brosnachadh a thoirt do dh'oileanaich a tha ann mu thràth agus a tha a' dèanamh farsaingeachd mhòr de chùrsaichean nach eil tro mheadhan na Gàidhlig feuch an clàraich iad airson nam modalan/cùrsaichean sin agus feadhainn a th' ann mu thràth.
- + Meudachadh a thoirt air cothroman tarsainn chom-pàirteachas UHI air teagasg aghaidh-ri-aghaidh feasgair sa choimhearsnachd aig ìre luchd-tòiseachaidh mar thaic do sgilean Gàidhlig agus barrachd cleachdaidh ann an diofar choimhearsnachdan.
- + Sùil a chumail air ìrean adhartachaidh mhodalan agus chùrsaichean Gàidhlig tarsainn com-pàirteachas UHI agus àireamhan nan daoine a tha gan leantainn. Fuasgladh a thoirt air cnapan-starra sam bith a dh'fhaodadh èirigh.
- + A bhith a' leantainn oirnn ag obair le com-pàirtichean gus buannachdan ionnsachadh na Gàidhlig a chur air shùilibh do dhaoine air feadh raon-obrachaidh UHI

1. Teagasg, ionnsachadh, rannsachadh is iomlaid eòlais

	Gealladh	2023	2024	2025	2026	Lead
1	Leasaichidh sinn cothroman do luchd-ionnsachaidh Gàidhlig às a raoin obrachaidh againn air fad a bhith a' leantainn orra bhon sgoil chun foghlam adhartach agus bho sin chun foghlam àrd-ìre, le bhith a' cleachdadh caochladh dhòighean teagaisg, a' gabhail a-steach mhodhan air-loidhne is aghaidh-ri-aghaidh.	✓	✓	✓	✓	Sabhal Mòr Ostaig; UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall; deadhan nan ealain, nan daonnachdan is gnothachais
2	Bheir sinn taic gu for-ghnìomhach do chleachdadh na Gàidhlig ann an suidheachaidhean coimhearsnachd neo-fhoirmeil, gu sònraichte ann an coimhearsnachdan eileanach is dùthchail, tro bhith a' solar farsaingeachd de chothroman ionnsachaidh is iomairtean coimhearsnachdail. Sna h-Eileanan Siar, agus air taobh siar na Gàidhealtachd, oibrichidh sinn a shoirbheachadh sgeama meantoraiddh Gàidhlig agus clasaichean còmhraidh coimhearsnachdail neo-fhoirmeil air-loidhne. Ni sinn cinnteach cuideachd gum bi cothroman ann a bhith a' leantainn air adhart bho na cùrsaichean seo chun a' phortfòilio làithrich againn de chùrsaichean nas susbaintiche air-loidhne agus aghaidh ri aghaidh.	✓	✓	✓	✓	UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall; Sabhal Mòr Ostaig
3	Tairgidh sinn cùrsaichean cànan Gàidhlig goirid air-loidhne agus aghaidh ri aghaidh do phàrantan cloinne ann am foghlam tro mheadhan na Gàidhlig tarsainn na sgìre againn a' dol o luchd-tòiseachaidh chun luchd-ionnsachaidh adhartach, agus a' gabhail a-steach sgìlean litearrachd sa Ghàidhlig do dh'fhileantaich. Oibrichidh sinn cuideachd gus dèanamh cinnteach gum bi cothroman ann a bhith a' leantainn air adhart bho na cùrsaichean seo chun a' phortfòilio làithrich againn de chùrsaichean nas susbaintiche air-loidhne agus aghaidh ri aghaidh a tha gan ruith tro Shabhal Mòr Ostaig agus UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall. Gu sònraichte, ag obair ann an com-pàirteachas ri Comhairle nan Eilean Siar, bheir sinn taic do phrògram Gàidhlig an Toiseach an ùghdarrais ionadail.	✓	✓	✓	✓	UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall; Sabhal Mòr Ostaig; UHI Inbhir Nis
4	Stèidhichidh sinn prògram de chothroman ionnsachadh Gàidhlig sa choimhearsnachd ann an Inbhir Nis agus na sgìrean timcheall oirre. Ni sinn cinnteach cuideachd gum bi cothroman ann a bhith a' leantainn air adhart chun a' phortfòilio làithrich againn de chùrsaichean nas susbaintiche air-loidhne agus aghaidh ri aghaidh a tha gan ruith le Sabhal Mòr Ostaig agus UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall.	✓	✓	✓	✓	UHI Inbhir Nis
5	Obraichidh sinn le UHI Inbhir Nis gus Plana Cultarach Gàidhlig a chruthachadh feuch am bi UHI Inbhir Nis mar àite airson tachartasan cultarach Gàidhlig an sgìrean Inbhir Nis, a bhrosnachadh com-pàirteachadh is mac-meanmna sa chànan agus na h-eileamaidean cultarach a bhuineas dhi. Thathar am fiughair gum bi seo air an aon ràmh ri cothroman ionnsachadh Gàidhlig sa choimhearsnachd an sgìre Inbhir Nis, agus daoine a bhith a' leantainn orra chun a' phortfòilio làithrich againn de chùrsaichean nas susbaintiche air-loidhne agus aghaidh ri aghaidh a tha gan ruith tro Shabhal Mòr Ostaig agus UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall.	✓	✓	✓	✓	UHI Inbhir Nis

1. Teagasg, ionnsachadh, rannsachadh is iomlaid eòlais

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
6	Leanaidh Sabhal Mòr Ostaig agus UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall orra a bhith ag ath-sgrùdadh is a' dealbhadh cùrsaichean digiteach ùra sa Ghàidhlig, mar eisimpleir tionndadh air-loidhne de dh'Ùlpan, agus obair a bhios co-cheangailte ris an iomairt 'Speak Gaelic'.	✓	✓	✓	✓	Sabhal Mòr Ostaig UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall
7	Sna h-Eileanan Siar, neartaichidh sinn an com-pàirteachas a th' againn ri Ceòlas.	✓	✓	✓	✓	UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall
8	Ath-dhealbhadh sinn na ceuman fo-cheuma san sgeama Ghàidhlig is chuspairean co-cheangailte feuch an toirear fàs air àireamhan nan oileanach ann an Sabhal Mòr Ostaig agus UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall.	✓				Cathraiche, an sgeama Ghàidhlig agus chuspairean co-cheangailte; ceannard lìonra chuspairean na Ghàidhlig
9	Gus meudachadh a thoirt air àireamh an luchd-teagaisg tro mheadhan na Gàidhlig a tha a' teagasg ann am foghlam tro mheadhan na Gàidhlig, nì sinn ùrachadh is ath-fhòcasachadh air a' mhargaideachd airson prògram an dioplòma phroifeiseanta do cheumnaichean againn ann am foghlam (tro mheadhan na Gàidhlig), a' dèanamh feum de mheadhanan sòisealta leithid Facebook agus Twitter, agus fios ga chur chun Bhòrd na Gàidhlig agus Foghlam Alba gus am pàirtich iad fiosrachadh agus gus an toir iad ath-iomradh air Twitter. Thèid am prògram a shanasachadh cuideachd tro LUIG (Lìonra nan Ùghdarrasan Ionadail Ghàidhlig) gus an amaisear air daoine a dh'fhaodadh a bhith nan tagraichean a tha ag obair ann an dreuchdan eile ann am foghlam.	✓	✓	✓	✓	Ceannard foghlam luchd-teagaisg Shabhal Mòr Ostaig; ceannard foghlam luchd-teagaisg; ceannard lìonra chuspairean na Ghàidhlig
10	Obraichidh sinn ann an com-pàirteachas le Bòrd na Gàidhlig, Comhairle na Gàidhealtachd, Comhairle nan Eilean Siar, agus Comhairle Earra-Ghàidheil is Bhòid gus co-iomairt a chruthachadh agus a chur an gnìomh a bheir àrdachadh air àireamh nan tagraidhean airson an ullachadh againn ann am Foghlam Luchd-teagaisg tro Mheadhan na Gàidhlig. Cruthaichidh sinn plana gus neartachadh a thoirt air na cothroman a th' ann an-dràsta air ullachadh FTLT tro Mheadhan na Gàidhlig (PGDE) taobh a-muigh UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall agus Sabhal Mòr Ostaig, a' gabhail a-steach UHI Earra-Ghàidheil, UHI Inbhir Nis, UHI Peairt.		✓	✓	✓	Ceannard foghlam luchd-teagaisg Shabhal Mòr Ostaig; ceannard foghlam luchd-teagaisg; ceannard lìonra chuspairean na Ghàidhlig
11	Cuiridh sinn barrachd cudrom air àite na Gàidhlig ann am poileasaidh cànanain nàiseanta sa phrògram PGDE bun-sgoile tro mheadhan na Beurla o 2021- 22, agus tairgidh sinn taic a bharrachd do luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Ceannard foghlam luchd-teagaisg Shabhal Mòr Ostaig; ceannard foghlam luchd-teagaisg; ceannard lìonra chuspairean na Ghàidhlig

1. Teagasg, ionnsachadh, rannsachadh is iomlaid eòlais

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
12	Oibrichidh sinn a dh'ionnsaigh PGDE pàirt-ùine ùr tro mheadhan na Gàidhlig, a bheir leudachadh air a' chothrom a th' ann do thagraichean a tha ag iarraidh teagasg ann am foghlam tro mheadhan na Gàidhlig.	✓	✓			Ceannard foghlam luchd-teagaisg Shabhal Mòr Ostaig; ceannard foghlam luchd-teagaisg; ceannard lionra chuspairean na Gàidhlig
13	Stèidhichidh sinn slighe fho-cheum ceithir bliadhna ùr do luchd-teagaisg bun-sgoile agus àrd-sgoile ann an 2023 gus am bi slighe dhìreach a-steach do dh'fhoghlam tro mheadhan na Gàidhlig ann dhaibhsan a tha a' fàgail na sgoile agus ag atharrachadh an dreuchd.	✓				Ceannard foghlam luchd-teagaisg Shabhal Mòr Ostaig; ceannard foghlam luchd-teagaisg; ceannard lionra chuspairean na Gàidhlig
14	Stèidhichidh sinn MEd ùr ann am Foghlam Gàidhlig ann an 2023. Thèid am prògram seo a theagasg agus a mheasadh anns a' Ghàidhlig agus e a' tairgsinn structar nàiseanta do gach uile neach-teagaisg tro mheadhan na Gàidhlig a bhith a' gabhail pàirt ann an ionnsachadh dreuchdail fad an cùrsa-obrach.	✓				Ceannard foghlam luchd-teagaisg Shabhal Mòr Ostaig; ceannard foghlam luchd-teagaisg; ceannard lionra chuspairean na Gàidhlig
15	Obraichidh sinn le Sabhal Mòr Ostaig, UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall ann a bhith a' toirt leudachadh air an fharsaingeachd de phrògraman creideasachta Gàidhlig air an dealbhadh airson farsaingeachd mhòr de dh'àrainneachdan àite obrach, le cudrom sònraichte air coimhearsnachdan eileanach is dùthchail, a' gabhail a-steach a bhith a' dealbhadh farsaingeachd de phreantasachdan bun-ìre agus preantasachdan ùr-nòsach taobh a-staigh den Ghàidhlig, le taic o Leasachadh Sgìlean na h-Alba.	✓	✓	✓	✓	UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall, Sabhal Mòr Ostaig
16	Bheir sinn taic do Shabhal Mòr Ostaig a bhith a' neartachadh an ullachaidh aige tro mheadhan na Gàidhlig do phroifeiseantaich slàinte, bhliadhnaichean tràthail agus cùram cloinne, a' gabhail a-steach ullachadh SVQ agus teisteanasan creideasachta eile ann am bliadhnaichean tràthail/cùram cloinne. Cruthaichidh sinn prògram de chùrsaichean goirid do luchd-obrach cùraim/luchd-obrach slàinte/luchd-obrach bhliadhnaichean tràthail, a' toirt aire gu sònraichte air ullachadh sna h-Eileanan Siar.	✓				Stiùiriche foghlaim Shabhal Mòr Ostaig; ceannardan lionraidhean chuspairean UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall

1. Teagasg, ionnsachadh, rannsachadh is iomlaid eòlais

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
17	<p>Leasaichidh sinn an t-ullachadh againn aig ìre ceuma gus a' Ghàidhlig a neartachadh tarsainn a' churraicealaim foghlaim àrd-ìre le bhith:</p> <p>i. A' leudachadh an raoin de phrògraman a tha a' tabhann 'Gàidhlig do Luchd-ionnsachaidh' mar roghainn far a bheil fianais air iarratas le oileanaich, mar a mheasar tro àireamh nan oileanach a chlàraich roimhe airson prògraman sònraichte.</p> <p>ii. A' stèidheachadh mothachadh air a' Ghàidhlig ann am farsaingeachd nas motha de phrògraman, gu h-àraidh san ullachadh foghlaim àrd-ìre againn sna gnìomhachasan cruthachail.</p>		✓			Ceannardan prògraim; ceannardan lìonraidhean chuspairean; deadhan nan ealain, nan daonnachdan agus gnothachais
18	San ullachadh foghlaim treas ìre againn ann an turasachd is dualchas, agus a' togail air pìleat soirbheachail, ruithidh sinn cùrsaichean goirid ann an Gàidhlig agus turasachd is dualchas a chuireas ri profaidhl a' churraicealaim againn agus a neartaicheas faicsinneachd na Gàidhlig.		✓			Ceannardan prògraim; ceannardan lìonraidhean chuspairean; deadhan nan ealain, nan daonnachdan agus gnothachais
19	Ann am prògraman ìre ceuma Gàidhlig, nì sinn cinnteach gun tèid Gàidhlig a chleachdadh ann an sgrìobhainnean fèin-mheasaidh phrògraman is mhodalan agus sa phròiseas bùird dheuchainnean airson na Gàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Ceannard an sgeama Ghàidhlig is chuspairean co-cheangailte; neach-clàraidh acadaimigeach
20	Thèid geàrr-chunntas air dàta measaidh a thaobh àireamhan oileanaich foghlaim adhartach is àrd-ìre agus coileanadh oileanaich air cùrsaichean Gàidhlig aithris do chomataidhean iomchaidh gach bliadhna airson ath-sgrùdadh is gnìomhachadh.	✓	✓	✓	✓	Ceannard an sgeama Ghàidhlig is chuspairean co-cheangailte agus ceannardan prògraim iomchaidh taobh a-staigh den lìonra chuspairean

1. Teagasg, ionnsachadh, rannsachadh is iomlaid eòlais (a' leantainn)

A bhith a' neartachadh àite is faicsinneachd na Gàidhlig agus am feum a nithear dhith ann am bun-ghnothach teagaisg, ionnsachaidh, rannsachaidh is iomlaid eòlais UHI, a' gabhail a-steach dealas a bhith a' dol an co-luadar gu for-ghnìomhach ris na coimhearsnachdan Gàidhlig traidiseanta.

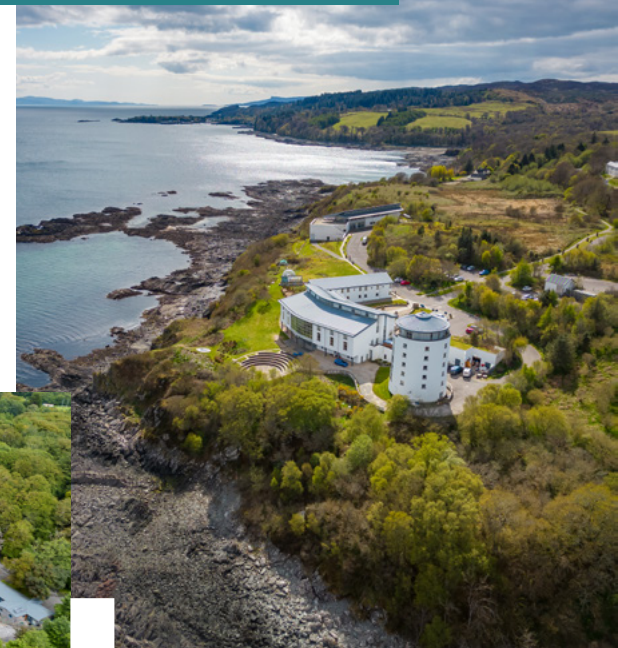
Raon ri a leasachadh: rannsachadh is iomlaid eòlais

Toradh: A bhith a' cur gu h-iomlan ris an stòras eòlais a thaobh a h-uile h-eileamaid den Ghàidhlig agus a cultar

Prìomh thargaid: Ri linn rèis a' phlana meudachadh an àireamh nan oileanach rannsachaidh a tha ag ionnsachadh airson cheuman rannsachaidh sa Ghàidhlig.

Ceanglaichean ris na h-amasan àrd-ìre mar a chaidh aontachadh le Bòrd na Gàidhlig

- ✦ Adhartachadh a dhèanamh air na toraidhean rannsachaidh a thaobh na Gàidhlig a thig à Sabhal Mòr Ostaig agus Institiud nan Saidheansan Cànain.

1. Teagasg, ionnsachadh, rannsachadh is iomlaid eòlais (a' leantainn)

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
21	Agus sinn ag obair le prìomh chom-pàirtichean is luchd-ùidhe, cuiridh sinn a-mach farsaingeachd mhòr de thoraidhean rannsachaidh is iomlaid eòlais buadhach ann an iomadh eileamaid den Ghàidhlig agus a cultar, a' gabhail a-steach rinn dealan sòiseo-chànanach, sòiseo-eaconamach, cultarach is eachdraidheil.	✓	✓	✓	✓	Sabhal Mòr Ostaig, stiùiriche rannsachaidh; stiùiriche institiud nan saidheansan cànan
22	Agus sinn ag obair le prìomh luchd-ùidhe, gabhaidh sinn os làimh farsaingeachd de rannsachadh a thaobh chleachdadh na Gàidhlig ann an sgìrean far a bheil a' Ghàidhlig ga bruidhinn gu traidiseanta, mar eisimpleir a' sgrùdadh mar a ghabhas cleachdadh na Gàidhlig neartachadh san eadar-ghluasad eadar an teaghlach, foghlam, a' choimhearsnachd agus an fheachd-obrach.	✓	✓	✓	✓	Sabhal Mòr Ostaig, stiùiriche rannsachaidh; stiùiriche institiud nan saidheansan cànan
23	Cuiridh sinn ri àireamh nan oileanach air ceuman rannsachaidh sa Ghàidhlig aig Sabhal Mòr Ostaig, UHI Tuath, an Iar agus Innse Gall agus ann an institiud nan saidheansan cànan ri linn rèis a' phlana seo.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche rannsachaidh Shabhal Mòr Ostaig; stiùiriche institiud nan saidheansan cànan; deadhan an rannsachaidh; ceannard na sgoile cheumnaichean
24	Cuiridh sinn crìoch air ullachaidhean tòiseachail mar bhunait do thagraidh Gàidhlig de chàileachd àrd san ath eacarsaich measadh rannsachaidh nàiseanta, a tha sa bheairt an-dràsta airson 2027. Bidh iad sin a' gabhail a-steach cothroman leasachadh luchd-obrach, sgeama sàbaideach a bhith air a thoirt a-steach gus an ullaich luchd-obrach toraidhean rannsachaidh a bhios air thoiseach aig an ìre chruinneil agus taic airson glacadh thabhartasan.	✓	✓	✓	✓	Iar-phrionnsapal (rannsachaidh is buaidhe) Sabhal Mòr Ostaig; stiùiriche institiud nan saidheansan cànan
25	Stiùiridh is taicidh sinn institiud nan saidheansan cànan agus nì sinn cinnteach gum bi targaidean aontaichte airson thoraidhean rannsachaidh air an liubhairt an com-pàirteachas ri Comhairle Maoineachaidh na h-Alba.	✓	✓	✓	✓	Director of language sciences institute/director of Soillse

2. Na dh'fhiosraicheas oileanaich

A bhith a' dèanamh cinnteach gum bi na dh'fhiosraicheas oileanaich a' daingneachadh a' phrionnsapail de dh'urram co-ionann don Ghàidhlig is don Bheurla

Raon ri a leasachadh: na dh'fhiosraicheas oileanaich

Toradh: Gum bi mothachadh aig oileanaich is alumni UHI air fad air UHI mar stèidheachd dhà-chànanach

Prìomh thargaid: Ri linn rèis a' phlana meudachadh an àireamh nan oileanach a tha ag ionnsachadh airson theisteanasan a tha stèidhichte air obair agus a bhuineas ri obair a' dèanamh feum den Ghàidhlig, a' gabhail a-steach ann am preantasachdan bun-ìre agus ùr-nòsach

Ceanglaichean ris na h-amasan àrd-ìre mar a chaidh aontachadh le Bòrd na Gàidhlig:

- + Urram co-ionann: gealltanasan sa phlana Ghàidhlig air an coileanadh gu ìre cho-ionann san dà chuid Gàidhlig agus Beurla.
- + Pàrantachd chorporra: gu bheil UHI mothachail air dleastanasan pàrant corporra a bhith a' dèanamh cinnteach gum faigh clann is daoine òga fo chùram agus luchd-fàgail cùram le Gàidhlig na h-aon chothroman 's a gheibh an fheadhainn aig a bheil cànanan eile.
- + Cuideachadh le bhith a' toirt fàs air cleachdadh na Gàidhlig taobh a-staigh UHI agus tarsainn chom-pàirteachas UHI ann an suidheachaidhean foirmeil agus neo-foirmeil.

2. Na dh'fhiosraicheas oileanaich

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
26	A' togail air geallaidhean a rinneadh cheana, bheir sinn leudachadh air an fharsaingeachd de dhuilleagan-fìn is stuthan taice do dh'oileanaich a tha ri am faotainn sa Ghàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Deadhan eòlas oileanaich
27	Bidh fiosrachadh is goireasan comhairle a thaobh dhreuchdan is so-fhastachd fhathast ri am faotainn sa Ghàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Deadhan eòlas oileanaich
28	Thèid sinn gu for-ghnìomhach an co-luadar ri Comann Oileanaich na Gàidhealtachd agus nan Eilean (HISA) agus e a' dealbhadh is a' cur an gnìomh a' phlana is nam poileasaidhean Gàidhlig aige fhèin.	✓	✓	✓	✓	Àrd-oifigear gnìomha HISA; ceann-suidhe HISA; Deadhan eòlas oileanaich
29	Nì sinn cinnteach gum bi fhios aig a h-uile h-oileanach gun gabh ball-acainn fios-air-ais a' 'Phutain Dheirg' uisneachadh tro mheadhan na Gàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Deadhan eòlas oileanaich
30	Nì sinn cinnteach gu for-ghnìomhach gum bi fhios aig oileanaich gun gabh modhan-obrach ghearanan agus ath-thagraidhean acadaimigeach uisneachadh tro mheadhan na Gàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Deadhan eòlas oileanaich

2. Na dh'fhiosraicheas oileanaich

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
31	Leanaidh sinn oirnn a bhith a' solar tionndadh Gàidhlig ri a luchdachadh a-nuas den fhoirm tagraidh do dh'oileanaich agus gabhaidh sinn ri tagraidhean dìreach gu UHI sgrìobhte sa Ghàidhlig airson a h-uile cùrsa, a' gabhail a-steach ar cùrsaichean Gàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Deadhan eòlas oileanaich; stiùiriche trusadh is toirt a-steach oileanaich
32	Siridh sinn taic bho luchd-tabhartais do dh'oileanaich Ghàidhlig is feuchaidh sinn ri duaisean ùra fhosgladh do thagraidhean Gàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche leasachaidh agus com-pàirteachadh alumni
33	Mar phàrant corporra, nì UHI cinnteach gum bi cothroman aig clann agus daoine òga air fad a tha fo chùram, agus luchd-fàgail cùraim le Gàidhlig, air Gàidhlig a chleachdadh nan eadar-obrachadh le UHI.	✓	✓	✓	✓	Deadhan eòlas oileanaich

3. Conaltraidhean corporra

A bhith ag adhartachadh fèin-aithne dhà-chànanach UHI.

Raon ri a leasachadh: conaltraidhean corporra

Toradh: bidh na rèiteachaidhean a thaobh chonaltraidhean corporra a' cur fèin-aithne Ghàidhlig an cèill gu làidir

Ceanglaichean ris na h-amasan àrd-ìre mar a chaidh aontachadh le Bòrd na Gàidhlig:

- + Treas pàrtaidhean: a bhith a' dèanamh cinnteach gu bheil buidhnean-gnìomha tacan às agus cunnradair eile a' cuideachadh le libhrigeadh a' phlana Ghàidhlig.
- + Àbhaisteachadh: bithear ag àbhaisteachadh gheallaidhean a' phlana Ghàidhlig taobh a-staigh structaran UHI ri ùine, agus sìor mheasadh ga dhèanamh air cothroman a bhith a' toirt fàs air a' Ghàidhlig taobh a-staigh nam buidseatan a th' ann mar-thà.
- + Suaicheantas: amas a bhith ann an suaicheantas corporra a chur san dà chuid Ghàidhlig agus Beurla aig a' chiad chothrom agus mar phàirt de phròiseas ùrachaidh sam bith.
- + Sanasan: bidh Ghàidhlig agus Beurla air na sanasan follaiseach mar phàirt de phròiseas ùrachaidh sam bith.
- + Brosnachadh: teachdaireachd dheimhinneach gu bheil fàilte an-còmhnaidh air conaltradh bhon phoball sa Ghàidhlig.
- + Conaltradh sgrìobhte: gabhar an-còmhnaidh ri conaltradh sgrìobhte sa Ghàidhlig (post, post-d agus meadhanan sòisealta) agus gheibhear freagairtean sa Ghàidhlig a rèir a' phoileasaidh choitcheinn.
- + Fàilteachas agus fòn: far a bheil luchd-obrach le Gàidhlig comasach air an t-seirbheis seo a thoirt seachad, gheibh iad taic gus sin a dhèanamh agus thèid an t-seirbheis a shanasachadh don phoball.
- + Coinneamhan poblach: bithear a' rannsachadh agus a' brosnachadh chothroman gus coinneamhan poblach a chumail san dà chànan no sa Ghàidhlig gu cunbhalach.
- + Brathan-naidheachd: bidh brathan-naidheachd àrd-fhollaiseachd agus a h-uile brath-naidheachd co-cheangailte ris a' Ghàidhlig air an cur a-mach an dà chuid sa Ghàidhlig agus sa Beurla.
- + Na meadhanan sòisealta: susbaint Ghàidhlig air a sgaoileadh gu cunbhalach tro na meadhanan sòisealta, a rèir àireamhan an luchd-chleachdaidh a th' ann agus a dh'fhaodadh a bhith ann.
- + Làrach-lìn: bu chòir susbaint Ghàidhlig a bhith ri a faotainn air làrach-lìn UHI, agus cuideam ga chur air na duilleagan as fhaide a ruigeas.
- + Foillseachaidhean corporra: air an dèanamh ann an Ghàidhlig agus Beurla, agus prìomhachas ga thoirt dhaibhsan as fhaide a ruigeas.
- + Taisbeanaidhean: bu chòir sgrùdadh a dhèanamh gu cunbhalach air cothroman taisbeanaidhean poblach a libhrigeadh gu dà-chànanach no sa Ghàidhlig, agus prìomhachas ga thoirt dhaibhsan as motha comas buaidh a bhith aca.
- + Thèid na Gnàthasan Litreachaidh Ghàidhlig as ùire a leantainn a thaobh gach stuth sgrìobhte a chruthaicheas an t-oilthigh.
- + Bithear a' sireadh agus a' cleachdadh comhairle mu ainmean-àite Ghàidhlig bho Ainmean-Àite na h-Alba.
- + Cuideachadh le bhith a' toirt fàs air cleachdadh na Ghàidhlig taobh a-staigh UHI agus tarsainn chom-pàirteachais UHI ann an suidheachaidhean foirmeil agus neo-fhoirmeil.

3. Conaltraidhean corporra

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
34	Nì sinn cinnteach gum bi an suaicheantas dà-chànanach againn ga chleachdadh air a' phrìomh làrach-lìn againn agus gum bi barrachd feuma air a dhèanamh den Ghàidhlig sa chonaltradh corporra againn.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
35	Bidh a' phàipearachd corporra againn, a' gabhail a-steach cinn-litreach, bileagan-dùrachd is cairtean gnothachais, làn dà-chànanach fhathast.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
36	Tha suaicheantasan UHI ri am faotainn ann an cruthan Gàidhlig a-mhàin, dà-chànanach agus Beurla a-mhàin mar as iomchaidh. Tha mòran an com-pàirteachas UHI an dèidh gabhail ris a' chruth dhà-chànanach, gu sònraichte air sanasan, agus cumaidh sinn oirnn gan taiceadh is gam brosnachadh a bhith a' dèanamh sin.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra; prionnsapalan nan com-pàirtichean acadaimigeach
37	An àm sanasan a bhith gan cur nan àite an toiseach no gan ath-nuadhachadh, a' gabhail a-steach sanasan is taisbeanaidhean digiteach agus sanasan sealach, cuiridh sinn sanasan làn dà-chànanach nan àite air làraichean a bhuineas do UHI no a tha air an gabhail air aonta aig UHI. Tha cuid de na com-pàirtichean acadaimigeach an dèidh gabhail ri poileasaidh shanasan dà-chànanach, agus cumaidh UHI air a' taiceadh is a' brosnachadh a' chleachdaidh seo. Nì sinn cinnteach gum bi sanasan dà-chànanach air an suidheachadh air àrainnean nan com-pàirtichean acadaimigeach air fad ann an coimhearsnachdan traidiseanta na Gàidhlig. <i>*ach a-mhàin sna h-Eileanan a Tuath</i>	✓	✓	✓	✓	Iar-phrionnsapal obrachaidhean; prionnsapalan nan com-pàirtichean acadaimigeach
38	Nì sinn cinnteach gun toirear aire shònraichte fhathast do dh'àite agus cudromachd na Gàidhlig ann an leasachaidhean rùnaichte a thaobh branndadh is suidheachadh co-cheangailte ris an dà chuid fèin-aithne UHI, agus far am bi e iomchaidh fèin-aithne nan com-pàirtichean fa leth.	✓	✓			Stiùiriche chonaltraidhean corporra

3. Conaltraidhean corporra

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
39	Tha an luchd-obrach beul-taighe air fad an dèidh trèanadh Gàidhlig fhaotainn is bidh iad a' cur fàilte air luchd-tadhail sa Ghàidhlig, agus tha gnothach dà-chànanach air prìomh shuidh-chlàr UHI do dhaoine a chuireas fòn taobh a-muigh de dh'uairean. Thèid luchd-tadhail a tha ag iarraidh leantainn orra a' conaltradh sa Ghàidhlig a stiùireadh fhathast a dh'ionnsaigh ball freagarrach den luchd-obrach.	✓	✓	✓	✓	Iar-phrionnsapal obrachaidhean
40	Nì sinn cinnteach fhathast gun toirear freagairt sa Ghàidhlig air post agus puist-d a gheibhear sa Ghàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
41	Is ann dà-chànanach a bhios conaltraidhean ri luchd-obrach, oileanaich agus alumni fhathast uair sam bith a bhios sin so-dhèanta agus iomchaidh.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra; deadhan eòlas oileanaich; stiùiriche leasachaidh agus com-pàirteachadh alumni
42	Bidh co-dhiù aon tachartas tro mheadhan na Gàidhlig sa phrògram thachartasan againn anns gach bliadhna acadaimigeach.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
43	Nì sinn cinnteach fhathast gum bi na stuthan taisbeanaidh againn air fad dà-chànanach agus thèid an cleachdadh seo a bhrosnachadh air feadh a' chom-pàirteachais acadaimigich.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra; Stiùiriche leasachaidh agus com-pàirteachadh alumni
44	Thèid a h-uile brath-naidheachd a chur a-mach gu dà-chànanach far am bi sin so-dhèanta agus iomchaidh.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
45	Bheir sinn taic do luchd-obrach gus an tèid againn air labhraiche Gàidhlig a thairgsinn airson agallamhan sna meadhanan uair sam bith a ghabhas agus tarraingidh sinn aire air an luchd-obrach seo tron t-seirbheis shàr-eòlaichean mheadhanan againn.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra

3. Conaltraidhean corporra

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
46	Thèid na foillseachaidhean corporra againn a chur a-mach gu dà-chànanach, cho fhad is a bhios dèantach.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
47	Thèid stuthan oifis alumni is leasachaidh UHI a chur a-mach gu dà-chànanach, a' gabhail a-steach duilleagan-lìn, litrichean-naidheachd-d agus stuth clò-bhuailte sam bith.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche leasachaidh agus com-pàirteachadh alumni
48	Nì sinn cinnteach fhathast gum bi stuthan sanasachd airson chùrsaichean tro mheadhan na Gàidhlig, a' gabhail a-steach ann an leabhar-iùil UHI, air an cur a-mach ann an cruth Gàidhlig a-mhàin no dà-chànanach.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche trusadh is toirt a-steach oileanaich
49	Bheir sinn leudachadh air an fheum a nì sinn de mheadhanan sòisealta gus am bi barrachd follaiseachd don Ghàidhlig agus gnìomhachdan a bhuineas ris a' Ghàidhlig a tha a' dol air feadh UHI. Gabhaidh seo a-steach susbaint a nithear le oileanaich, postaidhean, blogaichean is bhideothan.	✓	✓			Stiùiriche chonaltraidhean corporra
50	Nì sinn feum de dh'anailiseachd lìn gus an comharraich sinn duilleagan a tha nam prìomhachas airson eadar-theangachadh air an làraich-lìn againn, agus fiosrachadh mu ionnsachadh na Gàidhlig, ullachadh tro mheadhan na Gàidhlig agus cùisean Gàidhlig ri a chur air thoiseach.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
51	Bheir sinn prìomhachas do shusbaint fhollaiseach is iomchaidh ri a taisbeanadh gu dà-chànanach air làrach-lìn UHI.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra

4. Luchd-obrach

A bhith a' brosnachadh is a' taiceadh an luchd-obrach air fad, ge sam bith dè an dreuchd, agus ge sam bith càit a bheil iad air am fastadh an com-pàirteachas an oilthigh, a bhith a' togail is a' leasachadh sgilean Gàidhlig.

Raon ri a leasachadh: leasachadh luchd-obrach agus trusadh luchd-obrach

Toradh: Bidh àrdachadh an àireamh an luchd-obrach a dh'ionnsaicheas agus a chleachdas a' Ghàidhlig

Key targets: Meudachadh o bhliadhna gu bliadhna an àireamh an luchd-obrach air feadh a' chom-pàirteachais acadaimigich againn a tha ag ionnsachadh Gàidhlig, a' gabhail a-steach a bhith a' dol an sàs san ullachadh againn a thaobh mothachadh air a' Ghàidhlig.

Ceanglaichean ris na h-amasan àrd-ìre mar a chaidh aontachadh le Bòrd na Gàidhlig:

- + In-sgrùdadh: in-sgrùdadh a dhèanamh air sgilean Gàidhlig agus feumalachdan trèanaidh tro rèis gach plana.
- + Trèanadh-inntrigidh: eòlas air a' phlana Ghàidhlig mar phàirt de thrèanadh-inntrigidh luchd-obrach ùr.
- + Trèanadh cànanain: trèanadh agus leasachadh sgilean Gàidhlig ga thabhann don luchd-obrach, gu sònraichte a thaobh a bhith a' cur a' phlana Ghàidhlig an gnìomh.
- + Trèanadh mothachaidh: trèanadh mothachaidh air a' Ghàidhlig ga thabhann do luchd-obrach, agus prìomhachas ga thoirt do stiùirichean, buill a' bhùird, comhairlichean agus luchd-obrach a bhios ann an conaltradh dìreach ri oileanaich.
- + Trusadh luchd-obrach: a bhith ag aithneachadh agus a' toirt spèis do sgilean Gàidhlig sa phròiseas trusaidh. Gàidhlig air a h-ainmeachadh mar sgil riatanach agus/no ion-mhiannaichte ann an tuairisgeulan obrach gus am plana Gàidhlig a lìbhrigeadh agus a rèir comhairle trusaidh Bhòrd na Gàidhlig. Sanasan obrach dà-chànanach no Gàidhlig a-mhàin airson gach dreuchd far a bheil a' Ghàidhlig na sgil riatanach.
- + Cuideachadh le bhith a' toirt fàs air cleachdadh na Gàidhlig tarsainn a chom-pàirteachas UHI ann an suidheachaidhean foirmeil agus neo-foirmeil.

4. Luchd-obrach

	Commitment	2023	2024	2025	2026	Lead
52	Bheir sinn leudachadh air na cothroman airson Gàidhlig ionnsachadh agus mothachadh air a' Ghàidhlig do luchd-obrach, buill chùirt an oilthigh agus a' bhùird agus luchd-obrach Chomann Oileanaich na Gàidhealtachd agus nan Eilean. Bheir sinn taic dha seo le bhith a' cruthachadh modail maoinachaidh iomchaidh do luchd-obrach.	✓	✓	✓	✓	Cathraiche, Comataidh na Gàidhlig
53	Brosnaichidh sinn ar luchd-obrach a bhith a' beachdachadh air leasachadh nan sgilean cànanain Gàidhlig aca mar phàirt de na h-ath-sgrùdaidhean leasachaidh bliadhnail aca a rèir mar a bhios iomchaidh.	✓	✓	✓	✓	Buidheann nan gnàthaichearan ghoireasan daonna; stiùiriche ghoireasan ro-innleachdail na buidhne agus ghoireasan daonna
54	Leanaidh sinn oirnn a' solar is ag ùrachadh goireas Gàidhlig eadar-obrachail air-loidhne (Gàidhlig dhutsa) a bhios ann don luchd-obrach is na h-oileanaich air fad. Bithear a' stiùireadh luchd-obrach chun làrach-lìn Speak Gaelic airson tuillidh chothroman ionnsachaidh.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra
55	Bheir sinn cuideachadh do luchd-obrach agus oileanaich air feadh a' chom-pàirteachais a bhith a' cleachdadh Gàidhlig uair sam bith a ghabhas, mar eisimpleir eàrr-sgrìobhaidhean puist-d agus teachdaireachdan air falbh on oifis.	✓	✓	✓	✓	Stiùiriche chonaltraidhean corporra; prionnsapalan nan com-pàirtichean acadaimigeach
56	Nì sinn sgrùdadh sgilean luchd-obrach, a thomhas comas is cleachdadh na Gàidhlig am measg luchd-obrach agus a bhith mar bhunait airson leasachadh sgilean cànanain sa Ghàidhlig san àm ri teachd.			✓		Ceannard ghoireasan daonna; buidheann nan gnàthaichearan ghoireasan daonna
57	Nì sinn cinnteach gum bi stuthan trusaidh airson dreuchdan ùra aig UHI a' comharrachadh comas sa Ghàidhlig mar sgil ion-mhiannaichte. Nì sinn cinnteach gun tèid co-dhiù aon dreuchd ùr le Gàidhlig mar sgil riatanach a chomharrachadh no a chruthachadh taobh a-staigh rèis an deasachaidh seo den phlana.	✓	✓	✓	✓	Buidheann nan gnàthaichearan ghoireasan daonna; stiùiriche ghoireasan ro-innleachdail na buidhne agus ghoireasan daonna
58	Nì sinn cinnteach gum bi dreuchdan far a bheil comas sa Ghàidhlig air a chomharrachadh a bhith riatanach air an sanasachadh gu dà-chànanach agus gun cumar agallamhan air an son tro mheadhan na Gàidhlig.	✓	✓	✓	✓	Buidheann nan gnàthaichearan ghoireasan daonna; stiùiriche ghoireasan ro-innleachdail na buidhne agus ghoireasan daonna